

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 07 stycznia 2026 r.
Znak sprawy: RRE.wtr.058.3.2025

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Odpowiedź na interpelacje nr 13719 w sprawie zagrożeń dla polskiego rolnictwa wynikających z umów handlowych UE z Mercosur i Ukrainą oraz udziału polskiej żywności w sklepach wielkopowierzchniowych

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z interpelacją nr 13719 Pana Posła Tadeusza Woźniaka w sprawie zagrożeń dla polskiego rolnictwa wynikających z umów handlowych UE z Mercosur i Ukrainą oraz udziału polskiej żywności w sklepach wielkopowierzchniowych przedstawiam następujące informacje.

Umowa z Ukrainą

Dzięki inicjatywie m.in. Polski obowiązująca od czerwca 2022 r. w imporcie towarów rolnych z Ukrainy do UE pełna i jednostronna liberalizacja (tzw. autonomiczne środki handlowe ATM) została zakończona 5 czerwca 2025 r. Zostały przywrócone warunki handlu wynikające z Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina, zmodyfikowane następnie w wyniku porozumienia UE-Ukraina, które weszło w życie 29.10.2025 r. Obowiązujące obecnie warunki handlu między UE a Ukrainą zapewniają wyższy poziom ochrony celnej rynku rolnego niż przed wygaśnięciem ATM. Zmodyfikowane warunki nie są rozwiązaniem idealnym i stąd wciąż budzą wątpliwości środowisk rolniczych, które w pewnej mierze podzielamy. Niemniej jednak należy zauważyć, że obecnie obowiązujące warunki uwzględniają szereg polskich postulatów ofensywnych

i defensywnych. W konsekwencji są one korzystniejsze i sprawiedliwsze niż warunki obowiązujące od czerwca 2022 r. do czerwca 2025 r. - zarówno z punktu widzenia ochrony rynku rolnego Polski, jak też pod kątem dostępu do rynku Ukrainy dla polskiego eksportu towarów rolnych. W ramach porozumienia kraje członkowskie UE, w tym Polska, uzyskały poprawę warunków dostępu do rynku Ukrainy (powiększenie kontyngentów taryfowych i obniżenie stawek celnych). W zamian UE przyznała Ukrainie dodatkowe wielkości kontyngentów taryfowych, które są uwarunkowane dostosowaniem przepisów Ukrainy do przepisów UE w zakresie dobrostanu zwierząt, stosowania pestycydów i leków weterynaryjnych - mogą być wycofane, jeśli do końca 2028 r. Ukraina nie dostosuje swoich przepisów. W razie nadmiernego importu z Ukrainy powodującego zakłócenia, nawet na poziomie pojedynczego kraju członkowskiego, porozumienie z Ukrainą przewiduje prawną możliwość czasowego wycofania tych dodatkowych kontyngentów. Na forum UE podkreślamy potrzebę uważnego monitorowania importu z Ukrainy i wdrażania przez Ukrainę zobowiązań płynących z ww. porozumienia.

Należy również podkreślić, że nadal obowiązuje krajowy zakaz importu z Ukrainy niektórych zbóż, oleistych i produktów ich przemiału, na podstawie wydanego rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z 15.09.2025 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 1898). Zakaz ten jest kwestionowany przez Komisję Europejską oraz przez Ukrainę jako niezgodny z przepisami UE oraz zobowiązaniami wynikającymi z Układu Stowarzyszeniowego UE-Ukraina oraz z porozumień w Światowej Organizacji Handlu. MRiRW nie zgłasza wniosków o jego zniesienie.

Umowa z Mercosurem

Z uwagi na obawy dotyczące możliwych negatywnych konsekwencji umowy UE-Mercosur dla polskiego sektora rolnego Rząd RP sprzeciwia się przyjęciu tej umowy. Stanowisko w takim brzmieniu przyjął 16.10.2025 r. Komitet Spraw Europejskich Rady Ministrów. Unijna procedura przyjmowania umowy z Mercosurem wciąż trwa i nie została jak dotąd zakończona. Należy podkreślić, że ministrowie rolnictwa Polski i Francji wyrazili sprzeciw wobec umowy z krajami Mercosur w obecnym kształcie i gotowość wspólnego działania w ramach koalicji blokującej.

Niezależnie od tego zgłaszamy na forum UE postulaty dotyczące wzmocnienia mechanizmów ochronnych i współpracujemy z innymi państwami członkowskimi

o podobnym stanowisku. W odpowiedzi na polskie i francuskie zastrzeżenia, KE zaproponowała unijne rozporządzenie upraszczające m.in. wszczęcie postępowań ochronnych na podstawie przepisów o bilateralnej klauzuli ochronnej zawartych w umowie z Mercosurem. Propozycja KE idzie w dobrym kierunku, ale w ocenie MRiRW proponowane rozwiązania ochronne należy wzmocnić. W toku prac na forum Rady UE nasze propozycje poprawek nie zostały uwzględnione. Na etapie prac w Parlamencie Europejskim (PE) poprawki służące temu wzmocnieniu były zgłaszane m.in. przez polskich posłów. W rezultacie podczas sesji plenarnej PE 16 grudnia 2025 r. przyjęto szereg poprawek do ww. rozporządzenia, zmierzających do wzmocnienia rozwiązań ochronnych dla sektora rolnego przewidzianych w ramach umowy UE, z których część została uwzględniona po negocjacjach międzyinstytucjonalnych KE, PE i Rady UE w ramach trilogu. Wszystkie uzgodnienia poczynione w trilogu mają być w dniu 19 grudnia br. przedmiotem dyskusji na forum COREPER, tj. komitecie stałych przedstawicieli państw członkowskich UE.

Oprócz możliwości zastosowania środków ochronnych w oparciu o klauzule bilateralne na podstawie umów handlowych, UE ma możliwość zastosowania środków ochronnych na podstawie porozumień w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO). Środki ochronne można zastosować po spełnieniu określonych kryteriów, które są zawarte w porozumieniach handlowych. Przede wszystkim musi być wykazane powstanie szkody. Resortem właściwym dla przyjmowania ewentualnych wniosków w tych sprawach, ich rozpatrywania i ewentualnego kierowania do Komisji Europejskiej jest Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Polska na forum UE zgłasza postulat ustanowienia funduszu rekompensowania rolnikom ewentualnych strat w razie nadmiernego importu z Ukrainy czy Mercosuru powodującego zakłócenia rynkowe. W ramach trwających prac dotyczących Wieloletnich Ram Finansowych UE na lata 2028-2034 przewidywane jest utworzenie unijnego funduszu tzw. Unity Safety Net o wartości 6,3 mld EUR na cały okres WRF. Środki te mają być wykorzystywane do finansowania działań interwencyjnych w przypadku wystąpienia zakłóceń na rynku (np. jako skutek uboczny i nieoczekiwany umowy handlowej, czy w wyniku wzrostu kosztów produkcji lub nagłej zmiany popytu).

MRiRW w ramach podejmowanych działań zawsze kieruje się interesem ochrony polskich rolników i polskiego sektora rolnego, w tym również brany jest pod uwagę import produktów z krajów trzecich, który mógłby stanowić zagrożenie dla polskiego rolnictwa. Dlatego też w trakcie prowadzonych przez UE negocjacji umów handlowych z krajami

trzecimi MRiRW zgłasza postulaty ograniczenia koncesji w imporcie towarów wrażliwych, które powinny być wyłączone z liberalizacji lub podlegać ograniczonym preferencjom, np. poprzez ustanowienie kontyngentów taryfowych. Postulujemy również wprowadzenie do umów handlowych postanowień dotyczących klauzul ochronnych dostosowanych do specyfiki sektora rolnego, które umożliwiałyby szybkie wprowadzenie środków ochronnych w przypadku pojawienia się szkody lub zagrożenia szkodą dla sektora rolnego spowodowanej nadmiernym importem. Popieramy również rozszerzenie na produkty importowane spoza UE obowiązku spełnienia unijnych wymogów produkcji związanych nie tylko z bezpieczeństwem żywności, lecz również ze zrównoważonym rozwojem (m.in. dobrostanu zwierząt, środowiskowych).

Udział polskiej żywności w ofercie sklepów wielkopowierzchniowych

Polska jest wiodącym producentem i eksporterem żywności. Wartość eksportu polskich towarów rolno-spożywczych w 2024 r. wyniosła ok. 53,8 mld euro [ok. 232 mld zł].

Według danych Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji udział w sprzedaży produktów pochodzenia polskiego w sklepach wielkopowierzchniowych w odniesieniu do mięsa, przetworów mięsnych, mleka i produktów mlecznych to ponad 95%, a warzyw i owoców to ponad 75%. Są to udziały znacznie przekraczające postulowany próg 50% udziału w ofercie sklepów wielkopowierzchniowych produktów pochodzących z Polski.

Należy zauważyć, że inicjatywy zmierzające do wprowadzenia prawnego obowiązku, aby sieci handlowe w swojej ofercie posiadały minimalny dany udział krajowych produktów rolno-spożywczych były już podejmowane przez inne państwa członkowskie, jak Czechy, Rumunia czy Słowacja. Komisja Europejska za każdym razem uznawała te przepisy za sprzeczne z zasadami jednolitego rynku europejskiego, jak również sprzeczne z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w zakresie swobody przepływu towarów w Unii Europejskiej.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi poprzez różnego rodzaju mechanizmy finansowe skierowane do producentów wspiera produkcję i sprzedaż produktów lokalnych i tradycyjnych a jednocześnie zachęca konsumentów, aby w swoich wyborach zakupowych wybierali polskie i lokalne produkty. W tym celu resort rolnictwa podejmuje działania promocyjno-informacyjne reklamujące polskie produkty poprzez np. kampanię #KupujŚwiadomie Produkt Polski. Od 2023 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa organizuje Festiwal Polskiej Żywności #KupujŚwiadomie. Jest to wydarzenie, mające na celu zwiększenie świadomości konsumentów nt. polskich produktów certyfikowanych

w ramach krajowych i unijnych systemów jakości oraz wsparcie konkurencyjności rodzimych wyrobów, dzięki udziałowi lokalnych wytwórców, którzy w trakcie Festiwalu prezentują swoją wyjątkową ofertę.

Ponadto informuję, że w trakcie nowelizacji jest ustawa o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz niektórych innych ustaw, która ma na celu wdrożenie nowych przepisów UE dotyczących jakości handlowej produktów sektora owoców i warzyw, bananów i niektórych suszonych owoców oraz zwiększenie efektywności nadzoru nad artykułami rolno-spożywczymi, w tym przede wszystkim nad ich jakością handlową w produkcji i w obrocie. Analizowane są także przepisy w zakresie wprowadzenia pewnych rozwiązań w kierunku lepszego oznakowania produktów.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Małgorzata Gromadzka

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów